

SÚDNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ján Mazák
predseda Súdnej rady
Slovenskej republiky

Bratislava, 15. apríla 2024

Súdna rada Slovenskej republiky

Dnes, 15. apríla 2024, v ranných hodinách, mi bol elektronicky doručený návrh siedmich členiek a členov Súdnej rady Slovenskej republiky na moje odvolanie z funkcie predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj: „súdna rada“), ktorý bol doručený do podateľne 12. apríla 2024 o 13.07 hodine.

Navrhovatelia súčasne žiadajú, aby som návrh na moje odvolanie zaradil na prvý rokovací deň 4. zasadnutia, ktoré sa koná od 16. apríla 2024,

+++++

Návrh na moje odvolanie z funkcie predsedu súdnej rady som síce povinný zaradiť na zasadnutie súdnej rady, avšak zaradím ho na **5. zasadnutie súdnej rady, ktoré sa koná v máji 2024** z týchto podstatných dôvodov.

1. Najprv všeobecný úvod pre širšiu verejnosť.

Vie si niekto v právnom štáte, ku ktorému sa hlási aj Slovenská republika (čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) predstaviť, že prokurátor podá v piatok popoludní obžalobu, obžaloba sa doručí obžalovanému v pondelok a v utorok je hlavné pojednávanie? Alebo v piatok sa podá disciplinárny návrh, v pondelok sa doručí stíhanému sudcovi a v utorok sa o ňom bude rozhodovať?

Isto nie. Každý, proti komu sa podáva návrh, ktorý zasahuje do jeho postavenia, najmä do jeho verejnej funkcie, má právo na to, aby sa k návrhu v primeranej lehote vyjadril a tak uplatnil svoje právo na obhajobu a obranu.

To platí aj pre návrh na odvolanie predsedu súdnej rady, ktorý podľa žiadosti navrhovateľov by sa mal prerokovať po **niekoľkých hodinách po jeho doručení predsedovi súdnej rady**, bez ohľadu na to, že obsahuje veľmi vážne, nepravdivé obvinenie zo zneužívania právomoci v deviatich prípadoch, ktoré sa mali stať od roku 2021.

Výklad § 6 ods. 2 zákona o súdnej rade musí byť v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o súdnej rade ak najmenej traja členovia súdnej rady navrhnú zmenu alebo doplnenie programu, predseda súdnej rady zaradí tento návrh do programu zasadnutia súdnej rady.

Doposiaľ súdna rada prijala taký výklad a uplatňovanie tohto ustanovenia, podľa ktorého sa návrh na doplnenie programu zaradí na najbližšie zasadnutie súdnej rady. Je nutné však upozorniť, že v tomto paragrafe a v jeho dispozícii nie je napísané, kedy a na ktoré zasadnutie sa návrh zaradí.

Pre prípad návrhu na moje odvolanie takýto výklad a používanie § 6 ods. 2 zákona o súdnej rade, ktorý sa prijal v praxi, neobstojí.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Citovaný článok je ústavným základom, od ktorého sa odvíja nadradenosť ústavy voči ústavným zákonom, zákonom a ostatným všeobecne záväzným právnym predpisom. Súčasne je to aj interpretačné pravidlo, prostredníctvom ktorého sa prikazuje všetkým subjektom práva, vrátane súdnej rady, interpretovať a uplatňovať všetky právne predpisy vrátane ústavných zákonov v súlade s Ústavou.

Z tohto článku ústavy teda vyplýva aj povinnosť vykladať a používať § 6 ods. 2 zákona o súdnej rade tak, aby sa tento výklad a aplikácia nedostali do rozporu s ústavne zaručenými základnými právami a slobodami.

V prípade návrhu na odvolanie predsedu súdnej rady začalo konanie pred súdnou radou, v ktorom sa musia rešpektovať základné práva citované v nasledujúcich článkoch ústavy. Začalo 12. apríla 2024 a návrh bol mi doručený 15. apríla 2024 ráno.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

S právom na prístup k verejnej funkcii za rovnakých podmienok možno logicky spojiť aj právo na výkon tejto verejnej funkcie po jej získaní, a to počas doby, na ktorú bola táto funkcia získaná. Ústavný súd k tomu dodal, že o porušení základného práva podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy by sa dalo uvažovať v prípade, ak by bol občan odvolaný z verejnej funkcie z iných dôvodov alebo nad rámec dôvodov, ktoré ustanovuje Ústava, alebo **nad rámec dôvodov uvedených v zákone (uznesenie Ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 46/2011 zo 17. februára 2011)**. Za porušenie práva garantovaného v odseku 4 tohto článku by teda mohlo byť označené napríklad odvolanie sudcu všeobecného súdu alebo sudcu Ústavného súdu prezidentom z iného dôvodu, než pripúšťa Ústava, či odvolanie starostu obce iným spôsobom než referendum.

U predsedu súdnej rady by to bol prípad, ak by bol odvolaný, hoci sa nepreukázalo, že opakovane porušil svoje povinnosti, ktoré plynú z ústavy alebo zo zákona.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Iným orgánom je aj Súdna rada Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa **mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.**

V prípade konania o odvolaní predsedu súdnej rady sú takými dôkazmi všetky písomnosti, z ktorých navrhovatelia vychádzali alebo ich použili na napísanie návrhu, ako aj ďalšie dôkazy, ktoré majú súvis týmito podkladmi.

Rešpektovanie citovaných základných práv predsedu súdnej rady by bolo však vylúčené, ak by sa o návrhu na jeho odvolanie konalo a rozhodovalo po necelom dni od doručenia.

K podrobnostiach možno uviesť.

2. Povaha konania pred Súdnou radou Slovenskej republiky a právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Citujem, s úpravou na postavenie predsedu súdnej rady, z judikatúry ústavného súdu (najmä III. ÚS 446/21 a tam citovaná judikatúra ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva).

Základné právo na inú právnu ochranu je subjektívnym právom procesným, z čoho vyplýva, že slúži presadeniu iného subjektívneho práva hmotnej povahy, ktoré sa realizuje uplatnením kompetencie orgánu verejnej moci (iného ako orgánu súdnej moci) v individuálnej veci.

Orgány verejnej moci teda v konkrétnych prípadoch poskytujú hmotným subjektívnym právam účinnú ochranu práve dôsledným rešpektovaním základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Súdna rada je orgánom, ktorý rozhodovaním o návrhu na odvolanie predsedu súdnej rady zasahuje do právneho statusu konkrétnej fyzickej osoby, ktorý je v danom prípade zaručený čl. 30 ods. 4 ústavy.

Pokiaľ je tento status chránený hmotným subjektívnym právom, nevynímajúc základné subjektívne právo zaručené v čl. 30 ods. 4 ústavy, je ústavnou povinnosťou súdnej rady zaručiť v rámci svojho rozhodovania, pokiaľ ide o rozhodnutie samotné, ako aj o postup, ktorý rozhodnutiu predchádza, právnu ochranu predsedovi súdnej rady.

Súdna rada v procese rozhodovania o návrhu na odvolanie predsedu súdnej rady poskytuje právnu ochranu základnému právu tohto predsedu na prístup k verejným funkciám za rovnakých podmienok. Z tohto hľadiska nie je podstatným, či alebo nakoľko detailne je rozhodovací proces súdnej rady upravený zákonom. Ak by celý rozsah i obsah základného práva na inú právnu ochranu zakotveného v ústave mal byť závislý od zákonnej (podústavnej) regulácie, potom by tomuto základnému právu chýbala potrebná autonómia ako podmienka pre jeho postavenie ako referenčného kritéria pre posudzovanie súladu podústavných mocenských aktov s ústavou (III. ÚS 368/2020).

3. Právo vyjadriť sa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Niet pochyb, že aj na prijímanie rozhodnutia o návrhu na odvolanie predsedu súdnej rady sa vzťahuje požiadavka, aby sa v jeho veci rozhodlo za uplatnenia viacerých procesných garancií, vrátane práva predsedu súdnej rady **vyjadriť sa k podkladom na rozhodovanie súdnej rady**, ktoré slúžili na podanie návrhu na odvolanie. Navyše, k tomuto právu patrí aj právo zaručené čl. 47 ods. 2 ústavy, t.j. na právnu pomoc, ktorú však nemienim využiť, hoci tomu nebráni žiadna prekážka.

K napísanému treba z judikatúry ústavného súdu podčiarknuť, že z prítomnosti procesných garancií v obsahu základných práv majúcej hmotnú povahu však nemožno vyvodzovať neuplatniteľnosť základných práv povahy procesnej. Znamenalo by to, že základné práva zaručené v **čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 či čl. 48 ústavy** sú nadbytočné, pretože takmer v každom rozhodovacom procese ide v merite o niektoré zo subjektívnych hmotných práv. Základné práva procesnej povahy však tvoria súčasť ústavy i medzinárodných zmlúv o ľudských právach, a preto sú **orgány verejnej moci (súdnú radu i ústavný súd nevynímajúc) povinné ich uplatňovať a chrániť**.

4. Postačuje lehota necelého jedného dňa na uplatnenie práva vyjadriť sa a práva sa obhajovať a brániť sa?

Z obsahu návrhu na odvolanie predsedu jednoznačne vyplýva vážne obvinenie zo zneužitia právomoci predsedu súdnej rady v deviatich prípadoch.

Na vyjadrenie sa k tomuto obvineniu je nevyhnutné vytvoriť **primeraný časový priestor**, je totiž potrebné preskúmať spisy Kancelárie súdnej rady Slovenskej republiky, pripraviť faktickú aj právnu analýzu a prípadne preskúmať to, či rovnakým spôsobom nepostupovali aj posledné dve predsedníčky súdnej rady.

Primeraným časom na prípravu vyjadrenia nemôže byť niekoľko hodín od doručenia návrhu na odvolanie predsedovi súdnej vlády.

5. Neposkytnutie primeranej lehoty na prípravu vyjadrenia a obhajoby (obrany) by bolo porušením základných práv zaručených čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 1 a 47 ods. 2 ústavy. Takéto porušenie týchto základných práv by bolo skutkovým aj právnym základom pre ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ján Mazák, v.r.